

Lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valitukseen koskien lupa- ja valvontalautakunnan päätöstä 29.10.2025 § 127, uhkasakon tuomitseminen (JL 75§)

Lupa- ja valvontalautakunta 04.03.2026 § 27
496/11.04.00/2024

Päätösehdotus

Lupa- ja valvontalautakunta toteaa lausuntonaan uhkasakon tuomitsemispäätöstä koskevassa Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa vireillä olevassa valitusasiassa Dnro 222/03.04.04.19/2026 seuraavaa:

Uhkasakon asettamispäätöksessä on päävelvoitteessa 2 määrätty siivottavaksi kiinteistön [REDACTED] tilakeskuksen ympäristössä olevat jätteeksi katsottavat tavarat. Jätelain 5 §:n nojalla jätteeksi katsotaan aine tai esine, jonka sen haltija on poistanut tai aikoo poistaa käytöstä taikka on velvollinen poistamaan käytöstä. Tämä jätteen määritelmä on asettamispäätöksessä kuvattu. Erilaisten jätteeksi katsottavien tavaroiden määrä maastossa on niin suuri, että niiden yksilöiminen on mahdotonta. Päätöksessä on todettu, että siistimisvelvoite ei koske käyttökelpoisia maatalouskoneita.

Velvoitettu on toimittanut kuitteja metallin ja sekajätteen poistoimittamisesta, mutta tämä on tapahtunut pihapiirin siivoamista koskevan määräyksen (päävelvoite 1) kuulemisen yhteydessä, nämä on otettu huomioon kyseistä päävelvoitetta koskevan asian käsittelyssä. Maastossa tilakeskuksen ympäristössä ei ole tarkastuksilla havaittu siistimisen merkkejä.

Roskaamiskiellon mukaan ympäristöön ei saa jättää jätettä, hylätä konetta tai muuta esinettä siten, että aiheutuu epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa. Roskaamiskielto ei näin ollen koske kyseessä pelkästään ympäristön pilaantumisriskiä.

Paikalla tehtyjen havaintojen ja karttatarkastelun perusteella kiinteistön pihalueen luoteisreunalla kulkee valtaoja ja toinen valtaoja tilakeskuksen luoteispuolella sijaitsevan peltoaukean pohjoisreunalla, maastossa on runsaasti jätteitä näiden valtaojien välittömässä läheisyydessä.

Velvoitettu on toimittanut selvityksiä, joiden mukaan hän on ollut estynyt suorittamaan siivoamista ajanjaksolla 30.5. – 20.7.2025. Määräaika siistimiselle oli määräyksen mukaan 1.6.2025 mennessä, kehoitus tilakeskuksen ympäristön siistimisasiassa on annettu 22.4.2024. Velvoitetulla on ollut aikaa suorittaa siistimistä esteellisyysjaksojen sekä myös talvikauden ulkopuolella. Määräajan 1.6.2025 jälkeen suoritettavaa tarkastusta lykättiin velvoitetun pyynnöstä kertaalleen, mutta toiseen pyyntöön ei myönnetty lisäaikaa, koska siivoamiselle annettu määräaika oli jo mennyt ja kyseessä oli tarkastus, jossa oli tarkoitus selvittää, onko määräystä määräaikaan mennessä noudatettu. Kyseessä ei ollut siistimisen määräajan jatkaminen. Määräaikaan sijoittui selvityksen mukaista esteellistä aikaa yhden päivän verran. Kunnan menettely ei ole ollut moitittavaa, kun kyseessä on ollut tarkastuksen ajankohta ja velvoitetulle on myös kerrottu, että hän voi valtuuttaa tarkastukselle jonkun edustamaan itseään.

Määräyksen kohteena olevat jätteet on annettu ohjeistus huomioiden riittävässä määrin yksilöity ja velvoitetulla on ollut tieto, mihin hänet on velvoitettu. Määräys ei myöskään ole kohtuuton, käyttökelpoiset koneet, varaosat ja kemikaalit on rajattu tietyin ehdoin päätöksen ulkopuolelle. Koska määräyksen

kohteena olevia jättemateriaaleja ei ole lainkaan poistettu, voidaan katsoa kyseessä olevan velvoitettavan osoittama vastustus, joka tulee ottaa huomioon uhkasakon määrää harkittaessa. Siivoamista olisi ollut mahdollista toteuttaa jossain määrin tilalla olevalla laitteistolla ja miesvoimin tai tilaamalla metallinkierrätykseen/-keräykseen erikoistunut yritys poistamaan metalliromuja, jolloin kustannukset olisi osittain saanut katettua metallin myynnillä. Lisäksi velvoitetulla on ollut aikaa siivota roskaantunut alue tuomitsemispäätöksen käsittelyyn 29.10.2025 saakka.

Uhkasakkolain 7 §:n mukaan uhkasakko voidaan kohdistaa vain sellaiseen asianosaiseen, jolla on oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa päävelvoitetta. Hallituksen esityksessä Eduskunnalle uhkasakkolaiksi (HE n:o 63, 1990) mukaan oikeudellisella mahdollisuudella tarkoitettaisiin esimerkiksi oikeudellista perustetta hallita kiinteistöä. Velvoitettu omistaa määräyksen kohteena olevan kiinteistön. Tosiasiallinen mahdollisuus merkitsisi esimerkiksi sitä, että uhkasakkoa ei voitaisi kohdistaa siihen, joka asevelvollisuuden suorittamisen tai sairauden vuoksi ei voi suorittaa hänen itsensä tehtäviksi edellytetyjä toimia. Velvoitetulla ei ole ollut asetettuna määräaikana tai esteellisyyssjakson jälkeen asian tuomitsemiskäsittelyyn saakka tähän rinnastettavaa fyysistä estettä.

Uhkasakkolain 8 §:n mukaan uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Velvoitettu ei esittänyt uhkasakon asettamisvaiheen kuulemisessa selitystä, jossa olisi tuonut esiin mm. taloudellista tilannettaan. Asetetun uhkasakon määrässä on otettu huomioon päävelvoitteen edellyttämän toimenpiteen laajuus, ympäristölle aiheutuva haitta sekä uhkasakon vaikutus velvoitetun halukkuuteen saattaa velvoite täytetyksi. Velvoitettu ei valittanut uhkasakon asettamispäätöksestä. Hallituksen esityksen 63/90 mukaan tarkoituksena ei ole, että velvoitettavan maksukyky olisi yksityiskohtaisesti selvitettävä jo uhan asettamisvaiheessa. Uhkasakon määrää koskeva ratkaisu voitaisiin tehdä käytettävissä olevien tietojen perusteella. Uhkasakon määrää voitaisiin tarvittaessa alentaa tuomitsemisen yhteydessä. Muina asiaan vaikuttavina seikkoina tulisi Hallituksen esityksen 63/90 mukaan ottaa huomioon esimerkiksi velvoitettavan osoittama vastustus. Tässä tapauksessa siistimistä ei ole annetun kehotuksen jälkeen lainkaan suoritettu, joka osoittaa välinpitämättömyyttä kehotusta ja annettua määräystä kohtaan.

Uhkasakkolain 11 §:n mukaan uhkasakko voidaan tuomita asetettua pienempänä, jos päävelvoitetta on olennaiselta osalta noudatettu tai velvoitetun maksukyky on merkittävästi alentunut taikka uhkasakon määrän alentamiseen on muu perusteltu syy. Tuomitun uhkasakon määrässä on otettu huomioon kuulemisessa esitetty selvitys velvoitetun maksukykyä, kuten myös muut tuomitsemispäätöksessä esitetyt perusteet, jotka Hämeenlinnan hallinto-oikeutta pyydetään ottamaan valitusasian käsittelyssä huomioon.

Lausunnossa ja tuomitsemispäätöksessä esitettyjen perustelujen nojalla lupa- ja valvontalautakunta ympäristönsuojeluviranomaisena katsoo, että uhkasakko on voitu tuomita uhkasakkolain 10 ja 11§:n nojalla, koska päävelvoitetta ei ole noudatettu, eikä sen noudattamatta jättämiselle ole esitetty pätevää syytä.

Päätös

Vs. ympäristötoimenjohtajan esitys hyväksyttiin.

Selostus

Hämeenlinnan hallinto-oikeus pyytää lupa- ja valvontalautakunnalta lausuntoa koskien valitusta lautakunnan päätöksestä (29.10.2025 § 127) jätelain mukaisessa

hallintopakkoasiassa. Kyseisessä päätöksessä lupa- ja valvontalautakunta on tuominnut uhkasakon maksettavaksi jätelain 75 § mukaisen määräyksen noudattamatta jättämisen vuoksi.

Hallinto-oikeus pyytää lautakuntaa antamaan lausunnoissaan selostuksen asiasta, vastata oikeudenkäynnin osapuolten esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausua esitetystä selvityksestä. Lausunto ja asiakirjat on pyydetty toimittamaan hallinto-oikeudelle 27.2.2026 mennessä. Lautakunnan kokousaikataulusta johtuen lausunnon antamiselle on pyydetty ja saatu lisäaikaa 10.3.2026 saakka.

Valitusasiakirja jaetaan erikseen lautakunnan jäsenille sähköpostilla/esitellään kokouksessa (*sisältää salassa pidettävää tietoa, Julkl 621/1999 § 24 kohta 23 ja 25*)

Esittelijä

Vs. ympäristötoimenjohtaja Päivi Pöyhönen

Valmistelija

Vs. ympäristötoimenjohtaja Päivi Pöyhönen, p. 0400 569 811